

Jan Kochanowski „o Doktorze Hiszpanie”

„Nasz dobry doktor spać się od nas bierze,
Ani chce z nami doczekać wieczerze.”

„Dajcie mu pokój! najdziem go w pościeli,
A sami przedsię bywajmy weseli!”

„Już po wieczerzy, pódźmy do Hiszpana!”

„Ba, wierę, pódźmy, ale nie bez dzbana.”

„Puszczaj, doktorze, towarzyszu miły!”

Doktor nie puścił, ale drzwi puściły.

„Jedna nie wadzi, daj ci Boże zdrowie!”

„By jeno jedna” — doktor na to powie.

Od jednej przyszło aż więc do dziewięci,

A doktorowi mózg się we łbie mąci.

„Trudny — powiada — mój rząd z tymi pany:

Szedłem spać trzeźwo, a wstanę pijany.”

CO PRZEDSTAWIA FRASZKA? CO JEST TEMATEM UTWORU? O CZYM JEST WIERSZ?

FRASZKA
„O DOKTORZE
HISZPANIE” TO
WIERSZ O....

Wyjaśnij znaczenie podanych związków frazeologicznych:

narzucać swoją wolę -

robić coś wbrew swej woli -

przyprzeć do muru -

Połącz postacie z ich właściwymi określeniami.

- doktor Hiszpan

- podmiot liryczny

- biesiadnicy,
towarzysze doktora

Ułóż wydarzenia przedstawione w utworze w porządku chronologicznym

Wesoła kompania w komnacie doktora.

Potrzeba snu.

Dobra zabawa w gronie przyjaciół.

Brak umiaru w piciu

Nietrzeźwy doktor.

Uzupełnij tabelkę, wykorzystując wybrane wyrazy, wyrażenia i zwroty.

zachwyt, duma, zadowolenie, podziw, krytyka pochwała, chluba, pycha	dobry nastrój, usposobienie, humor, wewnętrzny spokój, szczęście, radość	potępia, wytyka, gani, ośmiesza, pokazuje wady, zalety, zwraca się z prośbą, prosi, zaprasza, zwraca uwagę, jest szczęśliwy, chłubi się	wady, przywary, ułomności, słabości, zachłanność, lekceważenie (czegoś) kogoś, pijaństwo, łakomstwo, obżarstwo, brak zdrowego rozsądku, umiaru, egoizm	zalety, przymioty, wartości, walory, plusy, gościnność, umiar, pogoda ducha, pozytywny stosunek do drugiego człowieka, bezinteresowność, wielkoduszność, wspaniałomyślność, przyjaźń, szczerłość, czyste sumienie, dobra zabawa, poczucie humoru, życzliwość
---	---	--	--	--

Problem	Stosunek poety (krytykuje/ chwali)	Środki artystyczne
		cytat
zabawa w gronie przyjaciół		„A sami przedsię bywajmy weseli!”
ucztowanie / biesiadowanie		„Już po wieczery, póđźmy do Hiszpana!” „Ba, wierę, póđźmy, ale nie bez dzbana.”
picie alkoholu		„Od jednej przyszło aż więc do dziewiąci, A doktorowi mózg się we łbie mąci.”

Podaj prawidłowe odpowiedzi:

Fraszka to utwór dramatyczny.	P	F
We fraszce „O doktorze Hiszpanie” Jan Kochanowski krytykuje wady ludzkie.	P	F
Utwór przedstawia zabawną scenkę z życia żaków krakowskich.	P	F
We fraszce „O doktorze Hiszpanie” Jan Kochanowski wskazuje zasady, którymi należy kierować się w życiu.	P	F
Fraszka to krótki, zwięzły utwór liryczny.	P	F
Bohaterami wiersza są lekarze.	P	F
Nastrój wiersza jest poważny i podniosły.	P	F
Fraszka to utwór pisany wierszem.	P	F
Zdarzenia przedstawione w wierszu rozgrywają się wieczorem i w nocy.	P	F
Zdarzenia przedstawione w wierszu dzieją się w karczmie.	P	F

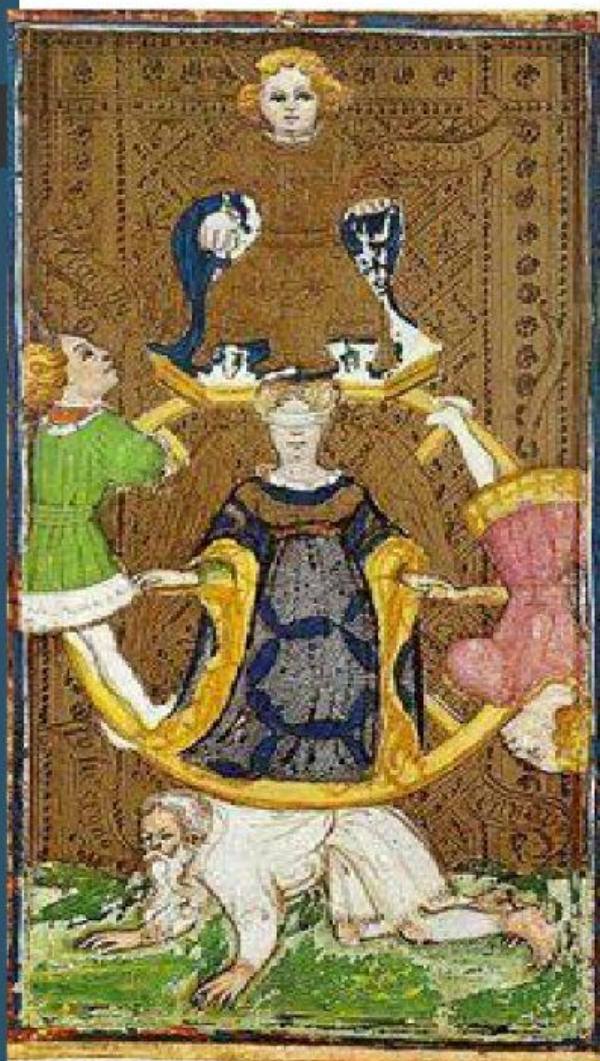
Wybierz prawidłową odpowiedź:

Bohater fraszki był?

W komnacie Hiszpana dworzanie wypili?

Wyraz panny we fraszce oznacza?

Koło fortuny – karta tarota

1. Zinterpretuj poszczególne elementy znajdujące się na ilustracji przedstawiającej topos Koła Fortuny.

Koło

.....

.....

Przepaska na oczach

.....

.....

Usytuowanie postaci

.....

.....

2. Przyjrzyj się schematowi, który przedstawia relacje człowieka i Fortuny (losu)

"Pieśń XXV" - Księga druga

Czego chcesz od nas, Panie, za Twe hojne dary?
Czego za dobrodziejstwa, którym nie masz miary?
Kościół Cię nie ogarnie, wszędy pełno Ciebie,
I w otchłaniach, i w morzu, na ziemi, na niebie.

Złota też, wiem, nie pragniesz, bo to wszystko Twoje,
Cokolwiek na tym świecie człowiek mieni swoje.
Wdzięcznym Cię tedy sercem, Panie, wyznawamy,
Bo nad to przystojniejszej ofiary nie mamy.

Tyś pan wszystkiego świata, Tyś niebo zbudował
I złotymi gwiazdami ślicznieś uhaftował;
Tyś fundament założył nieobeszłej ziemi
I przykryłeś jej nagość ziół rozlicznymi.

Za Twoim rozkazaniem w brzegach morze stoi,
A zamierzonych granic przeskoczyć się boi;
Rzeki wód nieprzebranych wielką hojność mają.
Biały dzień, a noc ciemna swoje czasy znają.

Tobie k'woli rozliczne kwiatki Wiosna rodzi,
Tobie k'woli w kłosianym wieńcu Lato chodzi.
Wino Jesień i jabłka rozmaite dawa,
Potym do gotowego gnuśna Zima wstawa.

Z Twej łaski nocna rosa na mdłe ziół padnie,
A zagorzałe zboża deszcz ożywia snadnie;
Z Twoich rąk wszelkie zwierzę patrzy swej żywności,
A Ty każdego żywisz z Twej szczodroblewości.

Bądź na wieki pochwalon, nieśmiertelny Panie!
Twoja łaska, Twa dobroć nigdy nie ustanie.
Chowaj nas, póki raczysz, na tej niskiej ziemi;
Jedno zawždy niech będziem pod skrzydłami Twemi!

RODZAJ LIRYKI	
PODMIOT LIRYCZNY	
SYTUACJA LIRYCZNA	

Wszędy pełno
Ciebie, I w
otchłaniach, i w
morzu, na ziemi,
na niebie.

I złotymi
gwiazdami
ślicznieś
uhaftował

Z twojej łaski nocna rosa
na młde ziota padnie, a
zagorzałe zboża deszcz
ożywia snadnie. Za Twoim
rozkazaniem w brzegach
morze stoi, a
zamierzonych granic
przeskoczyć się boi.

Tobie k'woli
rozliczne
kwiatki Wiosna
rodzi

Tyś niebo
zbudował

Z Twojej łaski
nocna rosa na
młde ziota
padnie

**Adresatem wiersza jest Bóg.
Dopasuj przymioty Boga do
odpowiedniego cytatu**

OPIEKUN I
DOBRO CZYŃCA

PAN NATURY

STWÓRCA
ŚWIATA

WSZECHMOCNY
WŁADCA
WSZECHŚWIATA

ARCHITEKT –
BUDOWNICZY

ARTYSTA

KTÓRE ELEMENTY DZIEŁA STWORZENIA WYCHOWAŁA PODMIOT LIRYCZNY? ZACTUJ WŁAŚCIWE FRAGMENTY.

„Tyś niebo zbudował i złotymi gwiazdami ślicznie wyhaftował”

„Tyś fundament założył nieobeszłej ziemi”

„I przykryłeś je nagość ziół rozlicznymi”

„Za twoim rozkazaniem w brzegach morze stoi A zamierzonych granic przeskoczyć się boi”

„Biały dzień a noc ciemna swoje czasy znają”

„Tobie k'woli rozliczne kwiatki Wiosna rodzi/ Tobie k'woli w kłosianym wieńcu Lato chodzi”

„Z twojej łaski nocna rosa na mdłe ziółta padnie, a zagorzałe zboża deszcz ożywia snadnie. Za Twoim rozkazaniem w brzegach morze stoi, a zamierzonych granic przeskoczyć się boi”.

„Z twoich rąk wszelkie zwierzę patrzy swej życzliwości. A ty każdego żywisz z Twej szcudrośliwo